

اظهار نظر کارشناسی درباره:
«لایحه حمایت خانواده»

مقدمه
لایحه حمایت از خانواده در تاریخ ۱۳۸۷/۴/۸ اعلام وصول و پس از بررسی در شور دوم صحن علنی مجلس شورای اسلامی، در چند مورد جهت بازنگری به کمیسیون حقوقی و قضایی ارجاع شد. کمیسیون مذکور پس از بررسی موارد ارجاعی، گزارش خود را که متضمن اصلاحاتی در مواد ارجاعی و اضافه کردن موادی دیگر به مصوبات می باشد تقدیم کرده است. همچنین در گزارش کمیسیون لایحه اصلاح ماده (۱۱۷) قانون مدنی نیز طبق تبصره ماده (۱۴۵) آیین نامه داخلی مجلس لحاظ شده است. در این گزارش به بررسی برخی از مواد اصلاحی می پردازیم که پیشنهاد حذف کل یا جزء یا بازگشت به لایحه در آن وجود دارد.

بررسی مواد اصلاحی در گزارش کمیسیون حقوقی و قضایی

ماده (۴)

این ماده به بررسی صلاحیت دادگاه خانواده می پردازد. کمیسیون حقوقی و قضایی تبصره ای را به این ماده اضافه کرده که بیان می دارد در دادگاه خانواده، دعاوی اشخاص موضوع اصول دوازدهم و سیزدهم قانون اساسی حسب مورد براساس قانون اجازه رعایت احوال شخصیه ایرانیان غیرشیعه و قانون رسیدگی به دعاوی احوال شخصیه ایرانیان زرتشتی، کلیمی و مسیحی رسیدگی خواهد شد.

با توجه به اینکه بدون وجود این تبصره نیز دعاوی خانواده ایرانیان غیرمسلمان و ایرانیان مسلمان غیرشیعه، براساس دو قانون یاد شده رسیدگی می شود و در حقیقت بیان مجدد این دو قانون در تبصره الحاقی از لحاظ حقوقی بی اثر است؛ حذف این تبصره پیشنهاد می شود.

ماده الحاقی (۱)

در این ماده افراد تحت پوشش کمیته امداد از پذیرفتن هزینه دادرسی معاف شده اند.

این ماده از لحاظ مفهومی ابهام دارد و مشخص نیست که افراد تحت پوشش کمیته امداد، فقط در دعاوی خانواده معاف از پرداخت هزینه دادرسی هستند یا در همه دعاوی. همچنین همگی افراد تحت پوشش کمیته امداد را نمی توان معسر از پرداخت هزینه دادرسی به خصوص در دعاوی غیرمالی دانست و اصولاً این افراد می توانند با اثبات اعسار خویش در دادگاه از هزینه دادرسی معاف شوند.

با توجه به این دلایل، تحت پوشش کمیته امداد بودن را نمی توان دلیلی برای معافیت کامل از هزینه های دادرسی دانست، مضافاً بر اینکه قوه قضائیه می تواند طی بخشنامه ای این موضوع را اماره ای برای اعسار تلقی کند و نیازی به تقنین در این موضوع وجود ندارد، لذا حذف این ماده مورد پیشنهاد است.

ماده (۵۹)

این ماده به منسوخات می پردازد. نکته مهمی که در این ماده باید مطرح شود این است که در منسوخات این قانون نامی از «لایحه حمایت خانواده مصوب ۱۳۵۶» برده نشده است و این درحالی است که قانون جدید حمایت خانواده باید قانون سابق را نسخ کند و در غیر این صورت موارد تعارض بسیار از لحاظ تفسیری و عملی به وجود می آید. نسخ قانون مصوب ۱۳۵۶ در بند «۴» لایحه و همچنین گزارش شور دوم کمیسیون حقوقی و قضایی وجود دارد، لذا بازگشت به لایحه پیشنهاد می شود.